

Vzhľadom na celospoločenskú situáciu na Slovensku, ktorá do určitej miery kopíruje aj vývoj a zmeny v sociálnom správaní obyvateľov Európy, zvyšujúci sa počet rozvodov, keď sa často ako dôvod uvádza nepoznanie partnera a nedostatočná príprava na manželstvo, sa pred pár rokmi KBS rozhodla riešiť túto nelichotivú situáciu. Následne sa na jej podnet zriadila pracovná skupina ľudí majúcich skúsenosť s predmanželskou prípravou a angažujúcich sa v tejto oblasti.

Zobierali sa metodické materiály z okolitých štátov, kde takáto príprava už funguje dlhšie, a na základe toho sa vypracoval model a osnova tém prispôbených našej kultúre, spoločenskému prostrediu a mentalite, ktoré by mali byť odprezentované ľuďom pripravujúcim sa na manželstvo.

V roku 2008 sa spustil pilotný projekt, kde bola po prvýkrát predstavená snúbeneckým párom nachystaná koncepcia, a to s večernou, dennou alebo víkendovou formou. Na týchto kurzoch sa v pilotnom projekte zúčastnilo vyše dvesto párov. Postupne sa doladila koncepcia, vychytali sa „muchy“ a v roku 2009 sa táto príprava ponúka ako alternatíva klasickej prípravy na fare prostredníctvom kňaza.

Špecifikami tohto kurzu prípravy na manželstvo je jednak obsahová úroveň obsiahnutá v témach, keď prezentujúcim nie je len kňaz, ale aj laické manželské páry a odborníci na určené témy. V neposlednom rade sú súčasťou tejto prípravy aj rôzne dynamiky, ktoré majú za úlohu podporiť vypovedaný obsah a čas vyhradený na diskusiu v páre.

CPR Sigord je jedným z miest, kde je ponúknutá mladým ľuďom takáto príprava, a to víkendovou formou. Od roku 2009 sa na Sigorde organizovalo asi päť kurzov ročne. Dokopy touto prípravou prešlo v CPR Sigord už vyše šesťsto párov. Vzhľadom na obsah, náročnosť odprezentovaných tém a spomínané dynamiky sa KPM na Sigorde začína už vo štvrtok večer a končí v nedeľu na obed.

Má vôbec význam venovať sa príprave na manželstvo do takejto miery? Zaangažovať na celý víkend tím približne desiatich slúžiacich ľudí a požadovať od snúbencov toľko času, keď im možno stačí zopár krátkych stretnutí na fare s miestnym kňazom?

Kým v rokoch 1980 – 1987 vstupovalo do manželstva ročne 38- až 40-tisíc párov, od roku 1994 je to trvalo menej ako 30-tisíc. V ostatných rokoch len približne 25- až 26-tisíc párov s paradoxne stúpajúcim počtom mužov a žien s možnosťou uzavrieť manželstvo. Skorý vstup do manželstva je vnímaný skôr negatívne a tiež dochádza k určitým zmenám v pohľade na samotný inštitút manželstva. Nepriamym dôkazom toho môže byť aj rastúci počet a podiel osôb žijúcich v rôznych typoch neformálnych zväzkov, prípadne osôb bez stabilného partnera. Historicky nízka úroveň sobášnosti, na ktorej Slovensko zotráva už viac ako jednu dekádu, predznamenáva nárast počtu i podielu slobodných osôb, a to nielen v prvej polovici reprodukčného veku, ale aj v jeho druhej časti.

Rozvodovosť

Až do druhej polovice 40. rokov 20. storočia sa počet rozvodov na Slovensku stabilne nachádzal pod hranicou tisíc udalostí ročne. Postupná liberalizácia rozvodovej legislatívy, akceptácia rozvodu ako

spôsobu riešenia problémov trvalo rozvráteného manželstva a tiež rozvedených osôb v spoločnosti postupne prispeli k nárastu počtu legislatívne ukončených manželstiev. V podstate kontinuálny povojnový nárast znamenal, že v polovici 70. rokov sa už ročne rozvádza viac ako päťtisíc manželských párov, od polovice 80. rokov to už bolo viac ako osemtisíc a v rokoch 2006 - 2010 bola dokonca prekročená hranica dvanásťtisíc ročne.

Plodnosť

Slovensko sa ešte na konci 80. rokov radilo medzi krajiny s najvyššou plodnosťou v európskom priestore, no už za necelých desať rokov patrilo do skupiny krajín s najnižšou plodnosťou na svete. V rokoch 1999 - 2003 dokonca úroveň úhrnnej plodnosti bola pod hranicou veľmi nízkej plodnosti. Už teraz je však zrejmé, že môžeme očakávať ďalšie znižovanie počtu detí v rodinných domácnostiach v súvislosti so zvyšujúcim sa podielom žien len s jedným dieťaťom, prípadne rastúcou bezdetnosťou.

Až do 90. rokov platilo, že podiel detí narodených mimo manželstva bol veľmi nízky (do 10 %) a väčšina reprodukcie tak bola realizovaná v manželskom zväzku. Od tohto momentu sme však svedkami nárastu váhy nemanželských detí, ktoré podľa ostatných dostupných údajov už predstavujú 37 % z celkového počtu živonarodených detí.

Prečo uvádzam túto nelichotivú štatistiku? Pretože sa chceme mať dobre. Chceme si žiť v dostatku, požívať hojnosť požehnaní. Tešiť sa z práce našich rúk. Radovať sa z povolania, ktoré žijeme.

„Za svedkov proti vám volám nebo i zem: Predložil som vám život i smrť, požehnanie i kliatbu! Vyvol' si život, aby si zostal nažive ty aj tvoje potomstvo.“ (Dt 30, 19)

Túžba nie je zlá. Tak prečo teda takýto rozpor? Vari je Boh trochár? Alebo nebudaj klamár? Ved' mnohí z nás sa skutočne snažia, aby žili dobrý život. Investujeme, čo to dá, snažíme sa, špekulujeme, aby sme si zabezpečili lepšiu prítomnosť a vari aj budúcnosť pre nás, pre naše deti. Podľa toho by sa „ovocie“ našej námahy malo dostaviť. A ono sa aj dostaví, ale namiesto uspokojenia prichádza rozčarovanie. Kde sa teda stala chyba? Zrejme to známe príslovie: „účel svätých prostriedky“ neprináša očakávané požehnanie do našich životov.

Je azda manželstvo tou konečnou metou, ku ktorej smerujeme, alebo má pre nás Boh pripravené ešte čosi navyše?

To, že budem s niekým zdieľať spoločnú domácnosť a vychovávať deti, zahŕňa všetko, k čomu som povolaný?

Sme si vedomí svojej sexuality natolko, aby sme boli schopní v plnosti obdarovať druhú osobu?

Ako a kedy zdieľať spoločnú intimitu spôsobom, ktorý sa stane prostriedkom na posvätenie nášho vzťahu?

Je pred Bohom spravodlivé určiť si počet detí, ktoré budeme spolu vychovávať?

Akým spôsobom odovzdávať vieru v rodine? A je vôbec to, čo žijem, skutočne životom viery podľa Božej predstavy?

Nakoľko ma moja viera obmedzuje v živote, v práci, vo vzťahoch...?

Vidím vôbec rozdiel medzi „úradným“ a sviatostným manželstvom?

Toto je len zopár otázok, ktoré sú predmetom na diskusiu. Diskusiu, či už medzi mnou a mojou snúbenicou, alebo medzi mnou a Bohom. Nie však „mojím Bohom“, „ušíťým“ na moje predstavy, sny a túžby. Bohom klaňajúcim sa môjmu egu a môjmu svetonázoru, ale skutočnému, nespútanému, vášnivému... Bohu, pred ktorým musí padnúť na kolena všetko živé. Bohu, ktorý mal toľko guráže, že namiesto vzdelaných farizejov a zákonníkov si neváhal vybrať zopár rybárov s poslaním ohlásiť celému svetu radostnú zvesť... Bohu, ktorý sa sklonil k pobežnici, jedával s hriešnikmi a mýtnikmi...

Možno tieto otázky idú na prvý pohľad nad rámec prípravy na manželstvo, no v konečnom dôsledku sú len začiatkom poznávania. Poznávania cesty, ktorú pre mňa pripravil môj Boh. A možno to bude cesta očisťovania po rokoch prežitých v otroctve hriechu. Poznávania prípravy na dobrodružstvo oveľa väčšie, aké som si doteraz vedel predstaviť. Ochutnávkou toho, čo je skutočnou slobodou podľa Božieho plánu, a čo to znamená niesť jeho autoritu do tohto sveta ... a napokon skúsenosť z toho, aké je nesmierne bohatstvo jeho lásky voči nám.

Čo dodať na záver? Nič lepšie a hodnotnejšie mi nenapadá ako slová z Knihy proroka Izaiáša: „... Ustanovím ťa za zmluvu národa, aby si pozdvihol krajinu a vrátil spustošené dedičstvo.“ (Iz 49, 8)

A prosba na vás rodičov, starých rodičov a všetkých ľudí dobrej vôle... Modlite sa, prosím, za mladú generáciu ľudí, aby sa toto slovo naplnilo v ich životoch, životoch našich detí a v tejto krajine. „Lebo nás nečaká zápas s krvou a telom, ale s kniežatstvami a mocnosťami, s vládcami tohto temného sveta, so zloduchmi v nebeských sférach.“ (Ef 6, 12)

Pavol z KPM SIGORD